

forbedredes. Såfremt regeringen ikke havde favoriseret naturgasselskaberne gennem naturgassens afgiftsfrigørelse, ville de regionale naturgasselskaber ikke have kunnet forrente og afdrage den allerede store og voksende gæld.

På trods af den forbedrede indtjening for gasselskaberne var udviklingen i naturgasprojektets økonomi fortsat utilfredsstillende. På denne baggrund fandt regeringen det nødvendigt, at der blev taget skridt til at sikre en konsolidering af naturgasprojektet samtidig med en nødvendig omlægning af energisystemet for at realisere målsætningerne om at reducere energiforbruget og dettes miljøbelastning. Aftalen af 20. marts 1990 mellem regeringen og Socialdemokratiet om øget anvendelse af kraftvarme, naturgas og andre miljøvenlige brændsler samt om eludbygningen i 90'erne skabte det politiske grundlag for en forbedring af naturgasprojektets økonomi, ved at selskabernes afsætningsmuligheder blev væsentligt forbedret med forholdsvis beskedne merinvesteringer i netudbygningen tilfølgende. Hovedelementerne i aftalen af 20. marts 1990 blev udmøntet ved en ændring af varmeforsyningsloven i juni 1990 og indebar bl.a., at hovedparten af landets fjernvarmeværker og blokvarmecentraler i de følgende år blev omstillet til decentral kraftvarme baseret på naturgas. Hertil kom, at der i øget omfang skulle anvendes naturgas i de centrale kraftværker, hvilket medvirkede til at styrke DONG Naturgas' økonomi.

For at sikre en bedre omkostningsstyring af selskaberne blev de regionale selskaber endvidere pålagt en begrænsning i adgangen til låneoptagelse i form af lånerammer for de enkelte selskaber. Sigtet med lånerammerne var først og fremmest at etablere en fast og holdbar styringsramme for selskabernes økonomi, således at der blev sat klare grænser for selskabernes fortsatte finansiering af løbende underskud med nye lån.

1.8. Aftaleforholdene mellem DONG Naturgas og de regionale naturgasselskaber. I 1981 indgik DONG Naturgas og NGS den såkaldte »Rammeaftale«, som bl.a. indebar, at DONG Naturgas bar risikoen for økonomisk underskud i NGS's del af projektet.

I 1982 indgik DONG Naturgas og HNG, NGSJ og NGF den såkaldte »Fællesaftale«. Et vigtigt element i aftalen var, at selskabernes økonomi blev indbyrdes forbundet, idet indtægter og udgifter i de enkelte selskaber udlignedes gennem de regionale selskabers købspriser hos DONG Naturgas, således at alle selskaber ville blive gældfrie på samme tidspunkt og i samme takt. Fællesaftalens økonomiske struktur var begrundet i selskabernes ønske om fælles at bære den økonomiske risiko i naturgasprojektets opbygnings-

periode, hvor usikkerheden var særlig stor. NGS fastholdt derimod Rammeaftalen og tilsluttede sig først Fællesaftalen i 1984. DONG Naturgas bar dog fortsat risikoen for økonomisk underskud i de af NGS's net, som var etableret i henhold til Rammeaftalen.

Aftalen mellem regeringen og Socialdemokratiet fra april 1984 om støtte af naturgasprojektet forudsatte, at der skulle føres forhandlinger mellem naturgasselskaberne om, hvorledes de regionale selskaber kunne medvirke til at støtte naturgasprojektet. I forlængelse heraf blev selskaberne anmodet om at forhandle et nyt aftalegrundlag, der kunne sikre en klar adskillelse af selskabernes økonomi, således at der blev opnået en bedre sammenhæng mellem det enkelte selskabs dispositionsret og økonomiske ansvar.

Forhandlingerne førte til indgåelse af aftalen af 4. juni 1987 mellem DONG Naturgas og de regionale selskaber (4. juni-aftalen). Aftalen medførte en adskillelse af selskabernes økonomi, således at hvert selskab fremover skulle bære det økonomiske ansvar for egne tidligere og fremtidige dispositioner, herunder udviklingen i salg, omkostninger og netudbygning, når der ses bort fra de af NGS's net, som var etableret i henhold til Rammeaftalen. Aftalen indebærer, at DONG Naturgas bærer hovedparten af risikoen ved større udsving i forbrugerpriserne på energi som følge af udefra kommende faktorer såsom oliepris og dollarkurs og ændringer i afgifter.

4. juni-aftalen indebærer, at DONG Naturgas har en leveringspligt i forhold til det enkelte regionale selskab, som udgøres af de årsmængdebestillinger, som de regionale selskaber afgiver - men som ikke kan overstige de i aftalen anførte maksimale årsmængder på i alt ca. 2,6 mia. m³. DONG Naturgas har i sine købsaftaler med DUC påtaget sig en »take-or-pay«-forpligtelse, dvs. en forpligtelse til enten at aftage eller alternativt betale for en bestemt gasmængde. Ifølge 4. juni-aftalen påhviler der imidlertid ikke de regionale selskaber en »take-or-pay«-forpligtelse. Det ansås ikke for nødvendigt, fordi DONG Naturgas i medfør af eneretsbevillingen har eneret til forhandling af naturgas i Danmark. 4. juni-aftalen fastlægger endvidere de prismæssige vilkår for gasleverancer fra DONG Naturgas til de regionale selskaber og indeholder bestemmelser om vilkårene for de regionale selskabers videresalg til slutforbrugerne. Herved sikres bl.a., at salget sker efter ensartede landsdækkende retningslinjer.

Efter Folketingets vedtagelse af en forhøjelse af energiafgiften på naturgas fra 1 øre/m³ til 123 øre/m³ kombineret med et afgiftsfrit bundfradrag senest frem til og med år 2000 på 2,6 mia. m³ til de regionale na-